

บทความการวิจัย

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

ลลิตา โพธิ์อภัย
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 100 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9226 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ t-test ซึ่งผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางหรือมีคุณภาพในระดับพอใช้ ตามลำดับ ดังนี้ ด้านการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อุ้และด้านการวัดผลและประเมินผล

2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดต่างกัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัญหาในแต่ละด้าน มีดังนี้ คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตร และหลักสูตรไม่สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อุ้ พบว่า งานเอกสารและงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนมีมากเกินไป ทำให้เวลาในการสอนมีน้อยลง 3) ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า แนวทางปฏิบัติไม่เป็นไปใน แนวทางเดียวกัน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล ข้อเสนอแนะจากการศึกษา พบว่า 1) ควรมีการอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่คณะครูในเรื่องหลักสูตรและควรพัฒนาให้สอดคล้องกับผู้เรียนและ ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ 2) ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงาน 3) ควรลดภาระงานอื่นๆให้น้อยลง

เพื่อให้ครูมีเวลาเตรียมการสอน 4) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 5) ควรมีการอบรม ด้านการวัดผลและประเมินผลให้กับบุคลากรในโรงเรียน 6) ควรมีการวางแผนการวัดและประเมินผลให้มีแนวทาง ในการปฏิบัติที่ไปในทางเดียวกัน 7) ผู้บริหารควรกำกับติดตามเอาใจใส่ เรื่องการวัดผลและประเมินผลของ คณะครูอย่างใกล้ชิดและจริงจัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 151 โรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 81 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 70 โรงเรียน ทำการคำนวณขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างใช้การเทียบประชากรจากตารางของ Krejcie & Morgan (1970, p.608) ในการประมาณค่าสัดส่วน ของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.05 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ยอมรับได้ ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ที่ระดับประชากร 160 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 โรงเรียน และใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ได้จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 59 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 51 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 110 โรงเรียน

สรุปผล

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 100 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9226 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่

(Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ t-test ซึ่งผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 110 โรงเรียน พบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 59 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.64 และเป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 51 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 46.36 สรุปผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษากาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่ามีค่าอยู่ในระดับปานกลางหรือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ขนาดโรงเรียนต่างกัมีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนต่างกัมีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารวิชาการของโรงเรียน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและหลักสูตรไม่สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น จึงควรมีการอบรมให้ความรู้แก่คณะครูในเรื่องการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนมากจึงส่งผลให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน ผู้บริหารควรลดภาระงานอื่นๆให้น้อยลง เพื่อให้ครูมีเวลาเตรียมการสอนและสอนได้อย่างเต็มที่เต็มเวลา และ 3) ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล แนวทางปฏิบัติไม่ไปในทางเดียวกัน ดังนั้น ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการวัดผลและประเมินผลให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้บริหารควรกำกับติดตามเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและจริงจัง

อภิปรายผล

ผลการศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีประเด็นสำคัญ นำเสนอได้ดังนี้

1. ผลการศึกษากาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า มีค่าอยู่ในระดับปานกลางหรือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ทุกด้าน จากผลการศึกษา พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากและรองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณ ครูผู้สอนทำงานหลายด้าน ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการทำงานด้านวิชาการ ซึ่งงานหลักของการบริหารการศึกษาในโรงเรียน คือ การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ทำงานร่วมกับครูและกระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกัน ทั้งยังมองเห็น ความสำคัญของการเรียนการสอนด้วย (กิตติพงษ์ วงศ์สุวรรณ. 2537: 30) ทั้งนี้งานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนยังมีความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เลิศมรงค์ พูนเกิดมะเร็ง (2546: 34) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว การบริหารงานวิชาการ ยังรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ต่อไป

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางหรือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษายังไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเท่าที่ควร ฉัตรชัย อรุณนันท์ (2529: 156) ได้กล่าวว่าความสำคัญของการบริหารงาน วิชาการว่าเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการสอนโดยตรง โดยครอบคลุมถึงการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการศึกษา งานวิชาการดังกล่าวนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจของโรงเรียน คือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครูให้คำแนะนำในด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และ ภิญญา สาธร (2526: 232) ได้อธิบายว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็น ประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงาน วิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของ สถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งใน การเรียนการสอน ซึ่งกรมวิชาการ (2544: 4-5) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ ข้อกำหนดแผนการเรียน การสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งหลักสูตร

ประกอบด้วยจุดหมาย หลักการโครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหารายวิชา สื่อการสอน วิธีการสอนและการประเมินผล บุญเทียม เจริญยิ่ง (2529: 145) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการให้ความรู้และประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมากเปรียบเหมือนแม่บทของการจัดการศึกษาหลักสูตรจึงมีความสำคัญยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนีย์ ภูพันธ์ (2542: 17) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรเป็นเสมือนบ้านห่อหุ้มเมืองให้มีคุณภาพ หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษาในระดับสถานศึกษา หลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครูหลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาหลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปตามด้วยราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นเช่นไรและหลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนมากขึ้น สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 9) ได้อธิบายว่าการนำหลักสูตรไปใช้นั้นจะรวมกิจกรรมสำคัญ 3 ประเภทด้วยกัน คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆภายในสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ในการใช้หลักสูตรให้บรรลุผลตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของการเรียนรู้สอดคล้องกับโครงสร้างและแนวดำเนินการของหลักสูตร

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลางหรือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนยังไม่มากนัก ซึ่งจะส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียน กระบวนการเรียนรู้เป็นการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆที่จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ (ดารี บุญชู. 2546: 17) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพไว้ในมาตรา 24 โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ทักษะที่ต้องฝึก ได้แก่ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและ

ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (ดาร์ริ บัญชู. 2546: 19-20) และสื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในยุคปฏิรูปการศึกษาและยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็ว ซึ่งปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 207) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่นำความรู้ไปสู่ผู้เรียนอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์สื่อการสอนที่ใช้สิ่งพิมพ์ คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio Visual Aids) หมายรวมถึง วัสดุเครื่องมือ อุปกรณ์และวิธีการทางโสตทัศนศึกษาสถานศึกษา จึงควรให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนการสอนและควรจัดทำให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการในลักษณะต่างๆ ซึ่งทุกฝ่ายต้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ ตัวป้อน กระบวนการและผลผลิต ลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในปัจจุบัน เช่น การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เครือข่ายเสมือนจริง นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอน ยังมีส่วนสำคัญที่จะเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สื่อที่เป็นนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน โดยเฉพาะสื่อด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์

ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการวัดผลและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับยังไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะการประเมินผล เป็นตัวบ่งชี้ที่ทำให้ทราบถึงคุณภาพมาตรฐานของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนได้ดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ มีนักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการประเมินผล แตกต่างกัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2542: 24-25) ได้กล่าวว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพรูปแบบการประเมินผลนั้น ھرรรษา นิลวิเชียร (2547: 187-188) ได้กล่าวถึง รูปแบบการประเมินผลการศึกษา ได้แก่ การประเมินการปฏิบัติและประเมินตามสภาพจริง เป็นทางเลือกใหม่ของการประเมินผลการเรียนรู้และเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ การประเมินการปฏิบัตินำมาใช้เมื่อต้องการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จหรือแสดงให้เห็นสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ง่ายต่อการสังเกตและการประเมินว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด สิ่งสำคัญในการประเมินแบบนี้คือ ข้อตกลงด้านระดับมาตรฐานของการปฏิบัติและการปฏิบัติที่เป็นจริงนั้นจะต้องกระทำในสถานการณ์ที่เป็นจริง เช่น ถ้าสอนให้ผู้เรียนร้องเพลง ผู้เรียนก็ต้องร้องเพลงให้ฟัง ในปัจจุบันนี้การประเมินการปฏิบัติจะถูกนำมารวมกับแนวคิดการประเมินตามสภาพจริง คือ การประเมินตามสภาพจริง ผู้เรียนไม่เพียงแต่ต้องแสดงให้เห็นการเรียนรู้เท่านั้น แต่ต้องแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้น ความแตกต่างระหว่างคำสองคำนี้อยู่ที่สิ่งแวดล้อมในการ

เรียนรู้ นั่นคือถ้าจะปรับปรุงการประเมินการปฏิบัติครูผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในการใช้ความรู้ในสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและการประเมินตามสภาพจริง เป็นรูปแบบทางเลือกของการประเมินผลที่กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ โดยจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ครูผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติในห้องเรียน วิธีการประเมิน ได้แก่ การถามคำถามปลายเปิด การจัดนิทรรศการ การสาธิตการปฏิบัติ การทำแฟ้มสะสมงาน ผู้สอนจะต้องประเมินคุณลักษณะที่หลากหลายนอกเหนือจากการประเมิน การจำข้อมูลหรือการประเมินทักษะต่างๆ ครูผู้สอนจะต้องสอนแนวคิดมากยิ่งขึ้น เช่น เน้นสาระสำคัญ การแก้ปัญหา การวิเคราะห์และทักษะการคิดในระดับสูง ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวัดผลและการประเมินผล เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนการประเมินผลเป็นการจัดหาข้อมูล ค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน และนำผลจากการวัดมาตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ในการประเมินผลผู้บริหารควรตระหนักและรับผิดชอบโดยตรงต่อการประเมินผล ผู้บริหารจึงควรศึกษาถึงหลักการ รูปแบบ การรายงานการประเมิน และกำหนดนโยบาย จัดหาวัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ สำหรับใช้ในการประเมินผลให้แก่บุคลากรให้พร้อม เพื่อให้การประเมินผลบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารควรติดตามตรวจสอบการประเมินผลของบุคลากรอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนที่จะได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนอย่างแท้จริง

2. ผลการศึกษาขนาดโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมขนาดโรงเรียนต่างกั นมีการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการวิเคราะห์แต่ละด้าน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางมีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ขนาดของโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันเพราะมีจำนวนบุคลากร สื่อการเรียนการสอนและงบประมาณที่แตกต่างกันในขณะที่นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากลต้องมีความสามารถดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านความสามารถทางภาษา ด้านคำนวณและด้านการใช้เหตุผลที่เหมาะสม เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลักเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลักเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม รักสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่วงไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ด้านครูผู้สอน มีจุดเน้นให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริงและความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม และสถานศึกษาในสังกัดบริหารจัดการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability) และโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

3. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ

พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ที่ได้จากการศึกษาแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกแต่ละด้าน พบว่า

ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ด้านบุคลากรของโรงเรียน พบว่า ครูยังขาด ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ครูขาดความเอาใจใส่ต่อการนำหลักสูตรไปใช้ บุคลากรขาดการอบรมในเรื่องหลักสูตรและด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและไม่ สอดคล้องกับสภาพชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรศึกษาเรื่องของหลักสูตรและ การบริหารหลักสูตรให้เกิดความเข้าใจก่อนที่นำหลักสูตรไปใช้ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่คณะครูใน เรื่องหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน และท้องถิ่นให้มากที่สุด

ปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนขาดเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีชั่วโมงสอนมาก มีงานเอกสารและงานอื่นๆที่นอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป บางแห่ง ขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขาดแรงจูงใจที่ดีจากผู้บริหารในการจัดการ เรียนการสอน ครูจึงมุ่งให้นักเรียนเข้าใจในหนังสือมากกว่าการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเอง โดย การหาเทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรลดภาระงานอื่นๆให้น้อยลง เพื่อให้ครูมีเวลา เตรียมการสอน ผู้บริหารควรมีการเสริมแรงจูงใจในการทำงาน กระบวนการเรียนรู้ควรมีการประเมินการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและนำผลมาพัฒนาปรับปรุงต่อไป ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทั้ง ในและนอกห้องเรียน และด้านงบประมาณโรงเรียนควรสนับสนุนและจัดหางบประมาณในการจัดซื้อหรือจัดทำ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการเรียนการสอน

ด้านการวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ไปในทางเดียวกัน โรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ด้านครูผู้สอน พบว่าครูมุ่งที่จะ วัดผลและประเมินผล เพื่อเก็บเป็นหลักฐานเท่านั้นไม่ได้นำผลมาปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนแต่ อย่างไม่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลที่แท้จริง และผู้บริหารขาดการติดตาม และเอาใจใส่ในเรื่องการวัดผลและประเมินผล

ข้อเสนอแนะด้านการวัดผลและประเมินผล ต้องมีการวางแผนการวัดและประเมินผลให้มีแนวทาง ในการปฏิบัติที่ไปในทางเดียวกัน ควรจัดหาจัดซื้อเอกสาร ปพ.ต่างๆ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและ

ประเมินผลที่ได้มาตรฐาน ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูควรได้รับการอบรมหรือพัฒนาให้มีความรู้เรื่องการวัดผล และประเมินผลอย่างจริงจังและผู้บริหารควรกำกับติดตามเอาใจใส่เรื่องการวัดผลและประเมินผลของคณะครู อย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจ หลักสูตร และหลักสูตรไม่สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า งานเอกสารและงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนมีมากเกินไป จึงทำให้ครูมีเวลาเตรียมการสอนน้อยลง ด้าน การวัดผลและการประเมินผล พบว่า แนวทางปฏิบัติไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน บุคลากรขาดความรู้ความ เข้าใจในการวัดผลและประเมินผล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนควรศึกษาในเรื่องของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรให้เกิดความ เข้าใจ ก่อนที่นำหลักสูตรไปใช้
2. โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่คณะครูในเรื่องของหลักสูตรและการบริหาร หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น
3. ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนพัฒนาดตนเอง โดยการหาเทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญควรลดภาระงานอื่นๆให้น้อยลง เพื่อให้ครูมีเวลาเตรียมการสอน ผู้บริหารควรมีการเสริม แรงจูงใจในการทำงาน ด้านกระบวนการเรียนรู้ควรมีการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง สม่ำเสมอและนำผลมาพัฒนาปรับปรุงต่อไป ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
4. โรงเรียนควรมีการวางแผนการวัดและประเมินผล ให้มีแนวทางในการปฏิบัติที่ไปในทาง เดียวกัน
5. โรงเรียนควรจัดหา จัดซื้อเอกสาร ปพ.ต่างๆ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลที่ได้ มาตรฐาน
6. ครูควรได้รับการอบรมหรือพัฒนาให้มีความรู้เรื่องการวัดผลและประเมินผลอย่างจริงจังและ ผู้บริหารควรกำกับติดตามเอาใจใส่เรื่องการวัดผลและประเมินผลของคณะครูอย่างใกล้ชิดและจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในตัวแปรอื่นๆ เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาในเขตจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบและนำผลที่ได้มาพัฒนาการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนในด้านอื่นๆ เช่น งานบุคลากร งานทั่วไป งานงบประมาณ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลการบริหารการศึกษาที่ครอบคลุมทุกด้าน
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองและชุมชน ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
4. ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
5. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน